

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/106/2024
Identifikačné číslo spisu: 5113243149
Dátum vydania rozhodnutia: 28.01.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Šobichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:5113243149.4

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ I. Y., narodený XX. V. XXXX, J., K. Y. XXX a 2/ C.. D. Y., narodená XX. M. XXXX, J., K. Y. XXX, obaja zastúpení: Mgr. Peter Baláž, advokát, so sídlom Martin, Volgogradská 10964/19, proti žalovanej: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Žilina, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, zastúpená: SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Bratislava, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, o určenie neplatnosti a neprijateľnosti ustanovení zmluvy o úvere, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 18C/341/2013, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. januára 2024 sp. zn. 8Co/151/2020, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 30. januára 2024 sp. zn. 8Co/151/2020 vo výroku, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok Okresného súdu Žilina rozsudkom z 03. júla 2015 sp. zn. 18C/341/2013 v jeho zamietavej časti a určil neprijateľnosť zmluvných podmienok v ustanoveniach zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29. 09. 2005 čl. 11.1.1 v spojení s čl. 11.1.1.1, 11.1.1.2, 11.1.1.4, čl. 11.1.2, čl. 11.4.1 v spojení s čl. 11.4.1.1, 11.4.1.3, 11.4.1.5, 11.4.1.8, 11.4.1.9, 11.4.1.12, 11.4.1.16, čl. 9.2.1 v spojení s čl. 9.2.1.1, 9.2.1.2, 9.2.1.4, 9.2.1.5, 9.2.1.6, 9.2.1.7, 9.2.1.8, 9.2.1.9 a čl. 9.2.2 sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami a vo výroku o náhrade trov konania z r u š u j e a v e c v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

II. Dovolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. januára 2024 sp. zn. 8Co/151/2020 do výroku o potvrdení rozsudku Okresného súdu Žilina rozsudkom z 03. júla 2015 sp. zn. 18C/341/2013 vo výroku, ktorým súd rozhodol o určení neplatnosti jednotlivých ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29. 09. 2005 a do výroku o zmene zamietavého výroku rozsudku okresného súdu v časti, v ktorej odvolací súd určil, že ustanovenie 4.6 je neprijateľnou podmienkou a je neplatné, o d m i e t a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 03. júla 2015 sp. zn. 18C/341/2013 určil, že ustanovenia bodu 11.1.1. v spojení s ustanoveniami bodov 11.1.1.1, 11.1.1.2, 11.1.1.4, bodu 11.1.2, bodu 11.4.1 v spojení s ustanoveniami pod bodmi 11.4.1.1, 11.4.1.3, 11.4.1.5, 11.4.1.8, 11.4.1.9, 11.4.1.12, 11.4.1.16, ustanovenie bodu 2.2.1 v spojení s

ustanoveniami bodov 9.2.1.1, 9.2.1.2, 9.2.1.4, 9.2.1.5, 9.2.1.6, 9.2.1.7, 9.2.1.8, 9.2.1.9 a ustanovenia bodu 9.2.2 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29. 09. 2005 sú neplatné, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2. Svoje rozhodnutie prvoinštančný súd odôvodnil tým, že žalobcovia so žalovanou uzavreli 29. 09. 2005 zmluvu o poskytnutí úveru č. 99/589/05 (ďalej len „zmluva o poskytnutí úveru“), ktorá je spotrebiteľskou zmluvou. Vzhľadom na deň uzavretia zmluvy o úvere, nebolo možné podľa prvoinštančného súdu na vec aplikovať Občiansky zákonník, a preto ani určiť neprijateľnosť žalobou napadnutých zmluvných podmienok. Z tohto dôvodu žalobu v časti týkajúcej sa určenia neprijateľnosti týchto zmluvných podmienok zamietol a následne sa zaoberal iba ich (ne)platnosťou. Dospel k záveru, že vo výroku uvedené ustanovenia zmluvy o poskytnutí úveru sú neplatné z dôvodu, že spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobcov ako spotrebiteľov, sú v rozpore s dobrými mravmi a zásadami poctivého obchodného styku a tiež, že (niektoré z nich) spôsobujú nepríjemné obmedzenia v živote žalobcov, sú šikanózne, hraničia s únosnosťou ľudských práv, do ktorých nepríjemne zasahujú, alebo sú v rozpore so zákonom. Vo zvyšnej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol, pričom vo vzťahu k určeniu neplatnosti ustanovenia bodu 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru, ktoré oprávňuje žalovanú jednostranne zmeniť úrokovú sadzbu adekvátnym spôsobom pri zmene miery rizika klienta, uviedol, že toto ustanovenie neobchádza zákon ani sa neprieči dobrým mravom a prípadné posúdenie adekvátnosti zmeny úrokovej sadzby môže byť následne predmetom iného konania.

3. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolania oboch strán sporu rozsudkom z 10. februára 2016 sp. zn. 7Co/563/2015 uvedený rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch, ktorým rozhodol o určení neplatnosti jednotlivých ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru potvrdil. Výrok, ktorým žalobu o určenie neprijateľnosti týchto zmluvných podmienok a o určenie neplatnosti a neprijateľnosti ustanovenia bodu 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru zamietol, zmenil tak, že určil, že vo výroku špecifikované ustanovenia zmluvy o poskytnutí úveru sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami a že ustanovenie bodu 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a je neplatné. Žalobcom priznal proti žalovanej náhradu trov konania v plnom rozsahu a vyslovil, že rozsudok súdu prvej inštancie v ostatnej odvolaní nenašadennej časti zostáva nedotknutý.

4. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu právnenému záveru, že na prejednávajúcu vec nie je možné aplikovať ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože právna úprava spotrebiteľských zmlúv bola do Občianskeho zákonníka zavedená zákonom č. 150/2004 Z.z. s účinnosťou od 1. apríla 2004 a aj keď tento zákon za spotrebiteľské zmluvy výslovne neoznačil aj zmluvy podľa iných predpisov ako Občianskeho zákonníka, tieto zmluvy mali charakter spotrebiteľských zmlúv v zmysle už vtedy platného ustanovenia § 23a ods. 1 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa. Výslovné označenie ostatných typov zmlúv (neupravených v ôsmej časti Občianskeho zákonníka) za spotrebiteľské zmluvy bolo uskutočnené na základe zákona č. 568/2007 Z.z., pričom v zmysle prechodného ustanovenia § 879j Občianskeho zákonníka sa týmito ustanoveniami spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2008. Ak teda predmetná úverová zmluva bola uzavretá pred 1. januárom 2008, jej posúdenie možno vykonať v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich spotrebiteľské zmluvy. Procesnoprávne ustanovenie, v zmysle ktorého bol súd oprávnený rozhodnúť o neprijateľnosti zmluvnej podmienky, bolo do Občianskeho súdneho poriadku (§ 153 ods. 4 O.s.p.) zavedené na základe zákona č. 575/2009 Z.z. s účinnosťou od 1. marca 2010, a následne bolo prevzaté aj do novej procesnoprávnej úpravy (§ 298 CSP). Časová pôsobnosť noriem civilného procesného práva je vybudovaná na zásade, že nadobúdajú túto pôsobnosť dňom svojej účinnosti a ak zákon neustanoví inak, nová právna úprava platí aj pre konania, ktoré boli začaté pred jej účinnosťou. Na základe týchto skutočností odvolací súd podľa § 388 CSP zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že okrem neplatnosti vo výroku uvedených ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru vyslovil aj ich neprijateľnosť, a uviedol, že dôvody, pre ktoré súd prvej inštancie konštatoval ich neplatnosť, sú zároveň dôvodmi neprijateľnosti týchto zmluvných podmienok v zmysle § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Námietku nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú, pretože mal za to, že z hľadiska princípu ochrany

spotrebiteľa a zabezpečenia jeho právnej istoty v spotrebiteľských zmluvných vzťahoch podaná určovací žaloba naplní svoju preventívnu funkciu a predchádza porušovaniu práv a povinností. Vo vzťahu k určeniu neprijateľnosti a neplatnosti ustanovenia bodu 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru podľa názoru odvolacieho súdu zmluva pripúšťa rôzny výklad pojmu „miera rizika klienta“, ktorý nie je nikde špecifikovaný, v dôsledku čoho neumožňuje žalobcom ako spotrebiteľom predpokladať obsah zmien úrokovej sadzby v budúcnosti a v právnom vzťahu s dodávateľom ich výrazne znevýhodňuje. Preto dospel k záveru, že ustanovenie bodu 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a z tohto dôvodu je neplatné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolačný súd“) uznesením z 25. októbra 2017 sp. zn. 4Cdo/223/2016 rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Námietku žalovanej o nedostatku právomoci všeobecného súdu, z dôvodu, že konanie má prebiehať na rozhodcovskom súde vyhodnotil ako nedôvodnú. Za nedôvodnú považoval aj námietku prekážky rozsúdenej veci vo vzťahu k určeniu neplatnosti ustanovenia 4.6 zmluvy o poskytnutí úveru, pretože medzi stranami sporu nebolo súdom meritorne rozhodnuté vo vzťahu k namietanému ustanoveniu 4.6 predmetnej zmluvy. Za dôvodnú považoval dovoláciu námietku žalovanej, že odvolací súd v napadnutom rozsudku použil právny predpis, ktorý pri doterajšom rozhodovaní nebol použitý a nevyzval účastníkov konania na vyjadrenie sa k jeho možnému použitiu. Poukázal na to, že odvolací súd vec posudzoval podľa § 52 ods. 1, § 53 ods. 1, 3 a 4 a § 879j Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 01. januára 2008 a § 153 ods. 3 a 4 O.s.p., preto mal postupovať v súlade s § 213 ods. 2 O.s.p. a umožniť účastníkom vyjadriť sa k novej aplikácii týchto ustanovení. Z týchto dôvodov rozsudok krajského súdu zrušil s tým, že vzhľadom na výskyt tejto procesnej vady nemal možnosť pristúpiť k posúdeniu ďalších dovolacích námietok (nepreskúmateľnosť rozsudku okresného, ako aj odvolacieho súdu, nesprávne právne posúdenie naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení).

6. Odvolací súd následne vo veci opätovne rozhodol rozsudkom z 18. apríla 2018 sp. zn. 7Co/13/2018, a to rovnako ako v predchádzajúcom rozsudku. Konštatoval, že ani po oboznámení sa s názormi strán sporu k možnému inému právnemu posúdeniu veci, nemal dôvod odchyliť sa od právnych názorov prezentovaných vo svojom predchádzajúcom rozsudku. Zotrvával na názore, že odôvodnenie rozsudku prvoinštančného súdu je preskúmateľné, keď tento podrobne uviedol skutočnosti, na ktoré pri posúdení neplatnosti jednotlivých ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru prihliadal, dôsledne sa zaoberal vysvetlením dôvodov, pre ktoré tieto považoval za neplatné. Odvolací súd preto v tejto časti v podrobnostiach odkázal na odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). V súvislosti s tvrdením žalovanej, že nová úprava súdneho konania v Civilnom sporovom poriadku, účinná od 01. júla 2016, neumožňuje domáhať sa určenia neprijateľnosti označených ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru odvolací súd uviedol, že nová právna úprava vychádza z princípu okamžitej aplikability procesných noriem, zároveň však rešpektuje zachovanie procesných účinkov úkonov, ktoré boli vykonané pred jej účinnosťou. Pri posúdení možnosti podať takúto žalobu preto bolo potrebné vychádzať z ustanovenia § 80 písm. c) O.s.p., ako aj § 153 a § 154 O.s.p. platných a účinných v čase podania žaloby žalobcami, navyše možnosť takejto žaloby pripúšťa aj aktuálna právna úprava Civilného sporového poriadku v § 298. Odvolacie námietky žalobcov, rovnako ako v predchádzajúcom rozsudku, vyhodnotil ako dôvodné. Ustanovenie 4.6 zmluvy o poskytnutí úveru považoval za neurčité z dôvodu, že používal pojem „miera rizika klienta“, ktorý nie je nikde vysvetlený a špecifikovaný a neumožňuje žalobcom ako spotrebiteľom predpokladať zmenu úrokovej sadzby v budúcnosti.

7. Dovolačný súd dovolanie žalovanej proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu rozsudkom z 30. júla 2019 sp. zn. 4Cdo/148/2018 zamietol. Uviedol, že dovolaním namietané procesné vady v zmysle § 420 písm. a) a d) CSP (t.j. nedostatok právomoci súdu v prejednávanej veci a existenciu prekážky veci právoplatne rozhodnutej) vyhodnotil už vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí vo veci a nemá dôvod sa od tohto svojho právneho názoru odkloniť. Ako nedôvodné posúdil aj námietky žalovanej o nesprávnom splnení mandukačnej povinnosti podľa § 382 CSP a o neoznámení miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami. K námietke žalovanej, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení, keďže pri riešení právnej otázky, či žalobcovia majú na

požadovanom určení naliehavý právny záujem, sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, dovolací súd konštatoval, že k takémuto odklonu nedošlo. Prisvedčil záveru odvolacieho súdu, že na základe podanej určovacej žaloby sa postavenie žalobcov v predmetnom právnom vzťahu stane istejšie a nebudú vystavení neprímeraným obmedzeniam alebo sankciám v rozpore s právom, ktorých obsah pri uzatváraní zmluvy nemali možnosť ovplyvniť a zmluvu mohli len ako celok prijať alebo odmietnuť. Podľa dovolacieho súdu vlastnícka sloboda a zmluvná sloboda žalobcov, respektíve ich nerušený výkon sú tam uvedenými ustanoveniami zmluvy reálne ohrozené, a teda žalobcovia majú na určení neplatnosti a neprijateľnosti týchto zmluvných podmienok naliehavý právny záujem. Ďalej konštatoval, že obdobný právny záver platí aj pre ostatné žalobou úspešne napadnuté ustanovenia zmluvy o poskytnutí úveru, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľov (žalobcov) alebo sú v podstate sankciami za porušenie ich zmluvných povinností, vrátane porušenia povinnosti zo záväzkových vzťahov s tretími osobami, ktoré s predmetným úverovým vzťahom nijako nesúvisia. Podľa názoru dovolacieho súdu nemožno v prípade nesplnenia zmluvnej povinnosti hroziť sankciou, ktorá je v rozpore s právom, respektíve nikto nie je povinný znášať protiprávnu hrozbu, za ktorú treba považovať aj sankcie v podobe neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka). Za mylné označil dovolací súd tvrdenia žalovanej, že neprijateľnosť podmienok v spotrebiteľských zmluvách je „procesne“ možné určiť až od 01. marca 2010, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 575/2009 Z.z. Podľa názoru dovolacieho súdu bolo možné konštatovať neprijateľnosť určitej podmienky v spotrebiteľských zmluvách už od 01. apríla 2004, kedy bol do slovenského právneho poriadku zakotvený inštitút spotrebiteľských zmlúv a ochrany pred neprijateľnými podmienkami v týchto zmluvách. K namietanému posúdeniu právnej otázky - či je banka oprávnená jednostranne zmeniť úrokovú sadzbu voči spotrebiteľovi v prípade existencie objektívnych okolností mimo dôvodov spôsobených klientom (spotrebiteľom), ak takáto možnosť vyplýva z platnej zmluvy o úvere - ktorá ešte v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená, dovolací súd uviedol, že táto námietka žalovanej sa týka nesprávneho skutkového zistenia, na ktorom odvolací súd založil svoje právne závery. Žalovaná síce argumentovala nesprávnym právnym posúdením, avšak len v tom zmysle, že ak by odvolací súd vyšiel zo správne zisteného skutkového stavu, nevyhnutne by musel dospieť k odlišnému právnemu posúdeniu, teda k záveru, že uvedené ustanovenie zmluvy nie je neprijateľnou podmienkou v zmysle § 53 ods. 1, respektíve § 53 ods. 4 písm. i) Občianskeho zákonníka. Z uvedených dôvodov ním nastolená otázka nebola relevantná pre založenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

8. Na základe ústavnej sťažnosti žalovanej Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom z 26. mája 2020 sp. zn. II. ÚS 43/2020 rozhodol tak, že základné právo žalovanej na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo uvedeným rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júla 2019 sp. zn. 4Cdo/148/2018 porušené a tento rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Z odôvodnenia nálezu vyplýva, že ústavný súd námietky žalovanej, že najvyšší súd nepreskúmateľne posúdil ňou namietané vady nedostatku právomoci súdu, resp. prekážku veci rozhodnutej vyhodnotil ako nedôvodné. Tiež úvahu najvyššieho súdu o preventívnej funkcii určovacej žaloby v spotrebiteľských vzťahoch označil za legitímnu a zdôvodnenie existencie naliehavého právneho záujmu spotrebiteľa na určení neprijateľných zmluvných podmienok v rámci určovacej žaloby označil za ústavne akceptovateľné. Ústavný súd ďalej aproboval závery najvyššieho súdu pri poskytnutí odpovede na otázku žalovanej, či možno vysloviť (určiť) neprijateľnosť zmluvnej podmienky obsahnutej v zmluve, ktorá bola uzavretá pred tým ako bola zákonom č. 597/2009 Z.z. prvýkrát zavedená možnosť vyslovenia neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Pokiaľ však išlo o druhú žalovanou v dovolaní nastolenú právnu otázku, a to, či je banka oprávnená jednostranne zmeniť úrokovú sadzbu voči spotrebiteľovi v prípade existencie objektívnych okolností mimo dôvodov spôsobených klientom (spotrebiteľom), ak takáto možnosť vyplýva z platnej zmluvy o úvere, podľa názoru ústavného súdu ju najvyšší súd vyriešil arbitrárne a jeho záver, že ide o skutkovú otázku, prima facie nezodpovedá charakteristike položennej otázky. Podľa ústavného súdu ide o posúdenie (ne)prijateľnosti zmluvnej podmienky, respektíve jej (ne)platnosti. Žalovaná touto otázkou nenaznačovala nesprávnu interpretáciu v zmluve obsahnutých pojmov, ale nesprávne právne hodnotiace závery súdu o nich. Za rovnako dôvodné označil napokon ústavný súd aj námietky žalovanej o porušení jej procesných práv napadnutým

rozsudkom najvyššieho súdu tým, že tento nevzhliadol vadu zakladajúcu prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP v postupe odvolacieho súdu, ktorý doručil podanie protistrany, ktorým reagovala na výzvu súdu k nožnej aplikácii ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité, žalovanej len 2 dni pred samotným rozhodnutím v odvolacom konaní a v tom, že žalovanej napriek jej žiadosti nebol oznámený termín verejného vyhlásenia rozsudku odvolacím súdom.

9. Dovolací súd následne opätovne rozhodol o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 18. apríla 2018 sp. zn. 7Co/13/2018 tak, že uznesením z 21. októbra 2020 sp. zn. 4Cdo/141/2020 tento rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd viazaný právnym názorom ústavného súdu svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že neoznámenie miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu, hoci o to žalovaná výslovne požiadala, možno považovať za nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorým bolo porušené právo žalovanej na spravodlivý proces a ktorým došlo k založeniu prípustnosti a dôvodnosti jej dovolania. Rovnaký záver konštatoval aj vo vzťahu k námietke žalovanej o neskorom doručení vyjadrenia stanoviska žalobcov k jej vyjadreniu k možnému použitiu dovedy neaplikovaného právneho predpisu. Dovolací súd však zotrval na svojich záveroch o naliehavom právnom záujme žalobcov ako spotrebiteľov na určení neplatnosti a neprijateľnosti zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve bez toho, aby tieto zmluvné podmienky boli voči nim aplikované, ako aj o možnosti vysloviť (určiť) neprijateľnosť zmluvnej podmienky obsiahnutej v zmluve, ktorá bola uzavretá predtým, ako bola zákonom č. 575/2009 Z.z. prvýkrát zavedená možnosť vyslovenia neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, t.j. pred 01. marcom 2010. V týchto otázkach poukázal na to, že jeho riešenie týchto právnych otázok v predchádzajúcom rozhodnutí označil ústavný súd za ústavne konformné a akceptovateľné. Nakoniec dovolací súd k námietke žalovanej o nesprávnom právnom posúdení otázky, či je banka oprávnená jednostranne zmeniť úrokovú sadzbu voči spotrebiteľovi v prípade existencie objektívnych okolností mimo dôvodov spôsobených klientom (spotrebiteľom), ak takáto možnosť vyplýva z platnej zmluvy o úvere uviedol, že niet pochýb o tom, že zmluvná podmienka, ktorá oprávňuje dodávateľa finančných služieb z vážneho objektívneho dôvodu zmeniť úrokovú sadzbu, ak sa súčasne zaviazá bez zbytočného odkladu o tom a o možnosti spotrebiteľa vypovedať spotrebiteľskú zmluvu písomne spotrebiteľa informovať a ak spotrebiteľ má právo bezplatne a s okamžitou účinnosťou vypovedať túto zmluvu, nie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, keďže ju spod skutkovej podstaty neprijateľnosti výslovne vyčleňuje ustanovenie § 53 ods. 15 písm. a) Občianskeho zákonníka. Predmetom právneho posúdenia prejednávanej veci však nebola otázka, tak ako bola nastolená žalovanou, ale otázka, či ustanovenie 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru, tak ako je formulované, spĺňa alebo nespĺňa podmienky výnimky uvedenej v ustanovení § 53 ods. 15 písm. a) Občianskeho zákonníka, pretože podľa doslovného textu tohto ustanovenia sa oprávnenie banky jednostranne zmeniť úrokovú sadzbu nepriznáva v prípade existencie „vážneho objektívneho dôvodu“, ale nie v prípade, „ak dôjde k zmene miery rizika klienta“. Právne posúdenie veci tak záviselo od interpretácie jazykového vyjadrenia predmetného ustanovenia, a to, či možno zmenu miery rizika klienta subsumovať pod vážny objektívny dôvod tak, ako to má na mysli ustanovenie § 53 ods. 15 písm. a) Občianskeho zákonníka, respektíve, či zmena miery rizika klienta je alebo nie je tou objektívnou okolnosťou mimo dôvodov spôsobených klientom tak, ako to tvrdí žalovaná. Dovolací súd tak dospel k záveru, že právne posúdenie veci ohľadne tejto časti sporu nezáviselo od právnej otázky formulovanej žalovanou, lebo táto nedopadá na skutkový stav veci, a preto nemôže byť relevantná pre založenie prípustnosti dovolania. Prisvedčil však žalovanej, že odôvodnenie neprijateľnosti a neplatnosti ustanovenia 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru odvolacím súdom je nedostatočné a nedáva dostatočnú odpoveď na jej rozsiahlu argumentáciu, že spadá pod ustanovenie § 53 ods. 15 písm. a) Občianskeho zákonníka. Dovolací súd preto uložil odvolaciemu súdu povinnosť vysporiadať sa nielen s tvrdením žalobcov, že pojmy „zmena miery rizika klienta“ a jeho odvodzovanie od „behaviorálneho skóringu“ klienta skôr evokujú, že sa vzťahujú na nie objektívne skutočnosti, ale na subjektívnu stránku klienta - spotrebiteľa, pričom hodnotené okolnosti sú vopred žalobcom ako spotrebiteľom neznáme, a preto netransparentné, ale aj so skutočnosťou tvrdenu žalovanou, že osobitné právne predpisy predpokladajú a oprávňujú banku na jednostranné vykonanie zmeny (fixnej či variabilnej) úrokovej sadzby úverov na bývanie bez nutnosti uzatvoriť dodatok k zmluve o úvere, a to aj s prihliadnutím na kreditnú kvalitu klienta, ktorej hodnotenie vždy v sebe zahŕňa aj subjektívny a individuálny prvok.

10. Odvolací súd následne vo veci rozhodol rozsudkom z 30. januára 2024 sp. zn. 8Co/151/2020, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie z 03. júla 2015 sp. zn. 18C/341/2013 vo výrokoch, ktorým rozhodol o určení neplatnosti jednotlivých ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29. 09. 2005 (ďalej len „zmluva“), potvrdil a výrok, ktorým zamietol žalobný návrh o určení jednotlivých ustanovení zmluvy ako neprijateľných podmienok a o určení neplatnosti a neprijateľnosti ustanovenia 4.6. zmluvy, ako aj výrok o trovách konania zmenil tak, že určil, že ustanovenie 11.1.1 zmluvy v znení: „v prípade, ak klient nedodríava ľubovoľnú povinnosť vyplývajúcu z úverovej zmluvy“ je v spojení s ustanovením 11.1.1.1 zmluvy v znení: „banka je oprávnená zvýšiť úrokovú sadzbu až do obnovenia dodržiavania povinností klienta, a to v rozpätí od 0,5% p.a do 3,0% p.a., pričom zvýšenie sa nedotýka ustanovenia o sankčných úrokoch“ a s ustanovením 11.1.1.2 zmluvy v znení: „banka je oprávnená požadovať od klienta rozšírenie zabezpečenia“, a s ustanovením 11.1.1.4 zmluvy v znení: „banka môže realizovať záložné právo na majetok klienta“, neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Ďalej určil, že ustanovenie 11.1.2 zmluvy v znení: „sankcie uvedené v úverovej zmluve môže banka uplatniť jednotlivo aj kumulatívne“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Určil, že ustanovenie 11.4.1 zmluvy v znení: „banka je oprávnená, a to aj bez predchádzajúceho oznámenia klientovi rozhodnúť o predčasnom zaplatení zostatku istiny úveru s príslušenstvom z ktoréhokoľvek z nasledovných dôvodov“, je v spojení s ustanovením 11.4.1.1 zmluvy v znení: „ak nevzniklo záložné právo banky v prvom poradí v súlade s bodom 2.4.1 zmluvy do 90 dní odo dňa prvého čerpania úveru“, s ustanovením 11.4.1.3 zmluvy v znení: „klient nedodríava ľubovoľnú povinnosť vyplývajúcu z bodu 9 úverovej zmluvy“, s ustanovením 11.4.1.5 zmluvy v znení: „klient nespláca riadne a včas iný úver alebo pôžičku poskytnutú treťou stranou“, s ustanovením 11.4.1.8 zmluvy v znení: „klient nedoplní bankou požadované zabezpečenie“, s ustanovením 11.4.1.9 zmluvy v znení: „v hospodárení klienta dochádza k nepriaznivému vývoju hospodárskych a finančných ukazovateľov, najmä v porovnaní s údajmi úverovej spôsobilosti zistenej bankou pred podpisom úverovej zmluvy“, s ustanovením 11.4.1.12 zmluvy v znení: „klient neplatí akýkoľvek svoj záväzok voči tretej osobe v lehote dlhšej ako 30 dní po splatnosti“ a s ustanovením 11.4.1.16 zmluvy v znení: „ľubovoľné prehlásenie klienta podľa bodu 8 úverovej zmluvy je nepravdivé a neúplné“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Určil, že ustanovenie 9.2.1 zmluvy v znení: „klient sa zaväzuje, že bude žiadať súhlas banky“, je v spojení s ustanovením 9.2.1.1 zmluvy v znení: „na prijatie iného záväzku vo forme úveru, pôžičky odloženej platby alebo obdobnej právnej formy“, s ustanovením 9.2.1.2 zmluvy v znení: „na prebratie a ručenie klienta za tretie osoby ako aj na prebratie záväzkov na tretie osoby“, s ustanovením 9.2.1.4 zmluvy v znení: „na zriadenie záložného práva k vlastnému majetku“, s ustanovením 9.2.1.5 zmluvy v znení: „na predaj vlastného nehnuteľného majetku“, s ustanovením 9.2.1.6 zmluvy v znení: „na zmenu stavby alebo udržiavacie práce, ktoré v zmysle platných právnych predpisov vyžadujú stavebné povolenia alebo ohlásenie stavebného úradu týkajúce sa nehnuteľného majetku založeného v zmysle bodu 10.1 úverovej zmluvy“, s ustanovením 9.2.1.7 zmluvy v znení: „na založenie právnickej osoby“, s ustanovením 9.2.1.8 zmluvy v znení: „na vloženie svojho majetku alebo jeho časti do právnickej osoby“, s ustanovením 9.2.1.9 zmluvy v znení: „na zbavenie závažnej časti svojho majetku, pričom na zbavenie sa časti majetku sa považuje aj dlhodobý prenájom majetku a darovanie majetku, pričom bez predchádzajúceho súhlasu neurobí príslušný právny úkon“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Určil, že ustanovenie 9.2.2 zmluvy v znení: „klient sa zaväzuje, že nebude zvyhodňovať iných svojich veriteľov pred bankou“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Určil, že ustanovenie 4.6 zmluvy v znení: „banka má právo adekvátnym spôsobom meniť úrokovú sadzbu podľa bodu 4.4 úverovej zmluvy v prípade, ak dôjde k zmene rizika klienta. Zmena miery rizika klienta môže súvisieť predovšetkým so zmenou rizikovej váhy klienta podľa pravidiel stanovených NBS. Pre posúdenie zmeny miery rizika klienta sú rozhodujúce skutočnosti platné v čase podpisu úverovej zmluvy v porovnaní so skutočnosťami platnými v čase vykonanej zmeny. Príslušnú zmenu úrokovej sadzby je banka oprávnená uskutočniť automaticky bez dodatkov k úverovej zmluve“, je neprijateľnou podmienkou a je neplatné. Nakoniec odvolací súd žalobcom 1/ a 2/ priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

11. Na odôvodnenie tohto svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že sa opätovne zaoberal posúdením dôvodnosti vecných odvolacích námietok strán sporu. Zotrval na svojich predchádzajúcich záveroch, že na zmluvu o poskytnutí úveru uzatvorenú medzi sporovými stranami je možné aplikovať ustanovenia

Občianskeho zákonníka, ktoré upravujú spotrebiteľské zmluvy a právne vzťahy z týchto zmlúv vyplývajúce, na základe ktorých mal za to, že žalobcovia sa mohli domáhať určenia neplatnosti a neprijateľnosti nimi označených zmluvných dojednaní. Odvoláciu námietku žalobcov, týkajúcu sa nesprávneho právneho posúdenia tejto okolnosti prvoinštančným súdom, tak vyhodnotil ako dôvodnú. Správnosť týchto záverov odvolacieho súdu odobril v dovolacom konaní aj najvyšší súd a tiež ústavný súd vo svojom náleze uvedené závery považoval za ústavne konformné. Vychádzajúc z týchto skutočností odvolací súd opätovne dospel k záveru, že dôvody, pre ktoré prvoinštančný súd rozhodol o neplatnosti jednotlivých ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru sú zároveň dôvodmi aj pre vyslovenie neprijateľnosti týchto zmluvných dojednaní v zmysle § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, pretože spôsobujú značnú nerovnováhu medzi žalobcami ako spotrebiteľmi a žalovanou ako dodávateľom. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením rozsudku okresného súdu a v podrobnostiach na tieto poukázal (§ 387 ods. 2 CSP). Ďalej odvolací súd dospel k záveru o neprijateľnosti a neplatnosti zmluvného dojednania v bode 4.6 zmluvy o poskytnutí úveru v zmysle § 53 ods. 4 písm. i) Občianskeho zákonníka. Žalovaná v konaní pred súdom prvej inštancie a ani v odvolacom konaní netvrdila možnosť jednostrannej zmeny úroku v zmysle § 53 ods. 15 Občianskeho zákonníka, z ktorého dôvodu nemožno považovať za neprijateľnú podmienku samostatnú jednostrannú zmenu úroku, túto argumentáciu použila až v rámci podaných dovolaní. V súdnej veci odvolací súd neposudzoval, či žalovaná mohla alebo nemohla jednostranne zmeniť úrok, ale to, že pokiaľ tak chcela urobiť mala jasne pre spotrebiteľa zrozumiteľne zadefinovať kritéria takejto zmeny. Žalovaná tvrdila, že na jednostrannú zmenu úroku postačuje právny dôvod, ktorým bola zmena miery rizika žalobcov. Jednostranná zmena zmluvy je vážnym zásahom do zmluvy. Predpokladom jednostrannej zmeny zmluvných podmienok je preto transparentná zmluvná podmienka, ktorá jasne a zrozumiteľne objasňuje okolnosti, za akých dôjde k zmene zmluvných podmienok. Nestačí, aby takáto zmenová klauzula obsahovala možnosť zmeny úrokov, ale musí obsahovať aj mechanizmus tejto zmeny. Posúdením určitosti zmluvného dojednania 4.6 zmluvy o poskytnutí úveru a konštatovaním jeho netransparentnosti sa v skutkovo obdobnej veci zaoberal Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze sp. zn. III. ÚS 111/2023 z 15. júna 2023, v ktorom poukázal aj na rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie, podľa ktorých „Nielen zmluvná podmienka, ale aj mechanizmus z nej vyplývajúci musí byť jasný a zrozumiteľný: požiadavka, podľa ktorej zmluvná podmienka musí byť formulovaná jasne a zrozumiteľne sa má preto chápať tak, že stanovuje aj to, aby zmluva transparentným spôsobom vyjadrovala konkrétne fungovanie mechanizmov, na ktorý sa odvoláva dotknutá podmienka, ako aj prípadne vzťah medzi týmto mechanizmom a mechanizmom stanoveným ostatnými podmienkami, aby bol spotrebiteľ schopný na základe presných a zrozumiteľných kritérií posúdiť ekonomické dôsledky, ktoré z toho pre neho vyplývajú“ (rozsudky z 30. 04. 2014, Kásler a Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, bod 75, ako aj z 23. 04. 2015, Van Hove, C-96/14, EU:C:2015:262, bod 50). Odvolací súd tak dospel k záveru, že uvedené zmluvné dojednanie 4.6 zmluvy o poskytnutí úveru je neurčité, ktorá skutočnosť je dôvodom vyslovenia nielen jeho neurčitosti, ale aj neprijateľnosti. Značná nerovnováha v právach a povinnostiach v neprospech žalobcov ako spotrebiteľov bola založená tým, že sú vystavení nejasnej, nezrozumiteľnej a neurčitej zmluvnej podmienke, z ktorej nemožno určiť práva a povinnosti spotrebiteľa. Za nedôvodné považoval odvolací súd námietky žalovanej o nesprávnom právnom posúdení existencie naliehavého právneho záujmu žalobcov na nimi žiadanom určení neplatnosti a neprijateľnosti označených dojednaní zmluvy o poskytnutí úveru, kde odvolací súd zotrval na svojich doterajších právnych záveroch vyslovených v predchádzajúcich rozhodnutiach. Za nedôvodnú považoval odvolací súd aj námietku žalovanej o nedostatočnom odôvodnení záverov prvoinštančného súdu týkajúcich sa neplatnosti ním preskúmaných ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru.

12. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 451 ods. 3 veta druhá CSP s ohľadom na procesnú neúspešnosť žalobcov v pomerne nepatnej časti.

13. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu do výroku o potvrdení rozsudku súdu prvej inštancie vo výrokoch, ktorým rozhodol o určení neplatnosti jednotlivých ustanovení zmluvy, do výroku o zmene rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bol zamietnutý žalobný návrh o určení jednotlivých ustanovení zmluvy ako neprijateľných podmienok a o určení neplatnosti a neprijateľnosti ustanovenia

4.6. zmluvy, ako aj do výroku o náhrade trov konania podala žalovaná (ďalej aj ako „dovolatelka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP a navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil ďalšie konanie.

14. Uviedla, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP) a to tým, že v odôvodnení svojho rozhodnutia sa nevysporiadal s namietanými vadami a argumentáciou žalovanej v jej stanovisku z 03. 08. 2020. Išlo o vo veci podstatnú argumentáciu týkajúcu sa a) posúdenia určitosti čl. 4.6 zmluvy o úvere z pohľadu princípu preferencie platnosti právneho úkonu; b) nemožnosť posudzovať neprijateľnosť právneho úkonu takeého ustanovenia, ktoré je neplatné podľa § 37 Občianskeho zákonníka pre neurčitosť, keďže neurčitosť je z povahy veci prekážkou posúdenia a určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky; c) nutnosť odčlenenia dôvodov určovania neplatnosti právneho úkonu od neprijateľnosti zmluvnej podmienky, pokiaľ takáto možnosť vznikla až viac než dva roky od vzniku právneho úkonu, d) nezohľadnenie čl. 4.6.1 zmluvy o úvere, ktorého podstatou je práve existencia výnimky v § 53 ods. 15 písm. a) Občianskeho zákonníka; pričom sa generálne nevysporiadal ani s námietkou, že pokiaľ súd určoval neprijateľnosť čl. 4.6 zmluvy o úvere, nemohol sa jeho výrok týkať len časti ustanovenia (t.j. textu čl. 4.6 zmluvy o úvere) bez zohľadnenia jeho súčasť, čl. 4.6.1; e) nevysporiadanie sa s námietkou, že pri aplikácii generálnej klauzuly smernice 93/13/EHS, musí prihliadnuť na čl. 6 ods. 1 smernice 93/13/EHS, v zmysle ktorých nie je ustanovenie nespĺňajúce požadované kritériá neplatné, ale ako neprijateľná zmluvná podmienka neúčinné; f) nevysporiadanie sa s námietkou procesnoprávnej možnosti určenia čl. 4.6 zmluvy o úvere ako neprijateľnej zmluvnej podmienky. Osobitne žalovaná poukázala na to, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku prijal záver, že tam uvedené zmluvné ustanovenia sú neprijateľné z rovnakého dôvodu ako sú neplatné v zmysle § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, čo žalovaný považuje nielen za nedostatočne odôvodnené, ale aj za právne nesprávne konštatovanie. Odvolací súd odkazuje vo svojom odôvodnení na nesprávne ustanovenie Občianskeho zákonníka, pričom svoj záver reálne neodôvodnil žiadnym ustanovením pozitívneho práva. Za porušenie práva žalovanej na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP žalovaná označila aj postup odvolacieho súdu v prípade posudzovania neplatnosti a neprijateľnosti čl. 4.6 zmluvy o úvere. Vo vzťahu k posúdeniu čl. 4.6 zmluvy o úvere ako neprijateľnej zmluvnej podmienky odvolací súd poukázal na záver o netransparentnosti tejto zmluvnej podmienky v zmysle nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 111/2023, v dôsledku ktorej sa vyhol skutkovému a právnomu posúdeniu, na ktoré ho zaviazal dovolací súd v uznesení sp. zn. 4Cdo/141/2020.

15. K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľka uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu doposiaľ nebola vyriešená. Ide o otázku, či je ustanovenie spotrebiteľskej zmluvy, ktoré je neplatné pre rozpor s dobrými mravmi, bez ďalšieho neprijateľnou zmluvnou podmienkou z dôvodu, že spôsobuje značnú nerovnováhu medzi stranami? K tejto spornej právnej otázke dovolateľka uviedla, že ustanovenia § 53 ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka sú generálnou klauzulou určovania neprijateľných zmluvných podmienok a naň nadväzujú špeciálne skutkové podstaty, opisujúce konkrétne konanie dodávateľa, ktoré je neprijateľnou zmluvnou podmienkou (§ 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, príloha smernice 93/13/EHS). Malo by platiť, že ak možno vyhodnocovať neprijateľnosť zmluvnej podmienky podľa špeciálnej skutkovej podstaty (§ 53 ods. 4), nemala by byť posudzovaná v zmysle generálnej klauzuly (§ 53 ods. 1). Pokiaľ je ustanovenie súladné s osobitnou skutkovou podstatou (§ 53 ods. 4), nemalo by zároveň predstavovať stav, ktorý vytvára značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (§ 53 ods. 1). Odvolací súd pri právnom posúdení veci dospel k paušálnemu záveru, že pokiaľ je ustanovenie v rozpore s dobrými mravmi, automaticky spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Na základe rovnakého právneho titulu a skutkového stavu je teda nielen neplatné, ale je aj neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Takýto záver však nemožno akceptovať. Napríklad v prípade právneho posúdenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky bodu 11.1.1.1, podľa ktorého je dôvodom rozporu s dobrými mravmi ustanovenie, v zmysle ktorého, ak je spotrebiteľ v omeškaní, banka je oprávnená jednostranne zvýšiť úrokovú sadzbu o 0,5% p.a. - 3% p.a. Uvedenú situáciu však výslovne

upravuje § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je neprijateľnou zmluvnou podmienkou len také ustanovenie, ktoré požaduje od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. V tomto prípade Občiansky zákonník aj smernica pripúšťa pri omeškaní spotrebiteľa zvýšenie úrokovej sadzby. Takéto ustanovenie je tak generálne prípustné, dôvodom neprijateľnosti je výlučne jeho neprimeranosť. Prvoinštančný ani odvolací súd však pri určení rozporu s dobrými mravmi (dôvod neplatnosti podľa § 39 Občianskeho zákonníka) dané kritérium neprijateľnosti zmluvnej podmienky vôbec neskúmali. Rozhodnutie prvoinštančného súdu v tejto otázke bolo vecne nesprávne už pri určení rozporu s dobrými mravmi a neobstojí ani pri určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky v zmysle špeciálnej aj generálnej klauzuly. Totožná situácia sa týka aj čl. 11.1.2 zmluvy o úvere, pri ktorom tiež treba zistiť prípadnú primeranosť. Ďalším typom ustanovení, ktorých sa týka určenie neprijateľnosti kvôli značnej nerovnováhe práv a povinností, je čl. 11.1.1.2 zmluvy o úvere a čl. 11.4.8.1 zmluvy o úvere. Aj v tomto prípade § 53 ods. 4 písm. s) Občianskeho zákonníka vyžaduje skúmanie primeranosti požadovaného zabezpečenia. Sporné ustanovenie však z pohľadu špeciálnej klauzuly posúdené nebolo. Ak však toto ustanovenie spĺňa požiadavky špeciálnej skutkovej podstaty určenej smernicou, nespĺňa požiadavku nerovnováhy v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V prípade neplatnosti pre rozpor s dobrými mravmi sa opísané skúmanie primeranosti postupu dodávateľa vôbec nevyžaduje. Názor o rozpore ustanovenia s dobrými mravmi tak teoreticky môže obstať aj bez jej zhodnotenia. Záver o rozpore ustanovenia s dobrými mravmi však súčasne nemusí spĺňať podmienky neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Z uvedeného dôvodu treba dôsledne rozlišovať neprijateľnosť zmluvnej podmienky a rozpor s dobrými mravmi ako rozdielne inštitúty, pri ktorých sa skúmajú odlišné kritériá a môžu vyústiť do iných záverov s inými účinkami. Preto paušálne zdôvodnenie nerovnováhy vzťahu medzi dodávateľom a spotrebiteľom rozporom s dobrými mravmi neobstojí. Podľa názoru dovolateľky má byť preto ňou formulovaná dovolacia otázka zodpovedaná takto: Ustanovenie spotrebiteľskej zmluvy, ktoré je neplatné pre rozpor s dobrými mravmi, nemožno považovať bez ďalšieho za neprijateľnú zmluvnú podmienku z dôvodu, že spôsobuje značnú nerovnováhu medzi stranami.

16. K dovolaniu žalovanej sa vyjadrili žalobcovia, podľa ktorých odvolací súd nezdôvodnil svoje závery o neprijateľnosti sporného ustanovenia 4.6 úverovej zmluvy len rozporom s dobrými mravmi. Svedčí o tom obsah odôvodnenia jeho rozhodnutia. Odvolací súd podrobne zdôvodnil, v čom vidí vadnosť tohto zmluvného ustanovenia a popísal, že toto ustanovenie je vágne a netransparentné. Nejednalo sa teda iba o rozpor s dobrými mravmi. Ani jeden zo súdov nevyslovil žalovanou formulovaný právny záver, že ak je ustanovenie spotrebiteľskej zmluvy v rozpore s dobrými mravmi, tak je neprijateľnou podmienkou, a ani podľa neho nepostupoval. Pokiaľ ide o podstatné tvrdenia žalovanej údajne uplatnené v odvolacom konaní v jej stanovisku zo dňa 03. 08. 2020 špecifikované pod písm. a) až f) dovolania, v odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu sa nachádzajú odpovede na tieto otázky. Odvolací súd jasne uviedol, že bod 4.6. úverovej zmluvy je nezrozumiteľný a neobsahuje jednoznačné objektívne kritériá a podmienky za akých je možné jednostranne žalovanou zvýšiť úrokovú sadzbu. Táto neurčitosť napĺňa nielen znaky neprijateľnej podmienky ale aj neplatnosti časti právneho úkonu pre jeho neurčitosť. Nakoniec žalobcovia poukázali na to, že ustanovenie totožného znenia ako obsahuje bod 4.6. úverovej zmluvy, už bolo v minulosti zo strany Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozsudkom zo dňa 30. 01. 2019 sp. zn. 6Cdo/127/2017 posúdené ako neprijateľná podmienka. V tomto rozhodnutí vyslovil najvyšší súd právny názor, že vo vzťahu k tomuto zmluvnému dojednaniu je možné súčasne sa domáhať jeho neplatnosti ako aj určenia, že sa jedná o neprijateľnú podmienku.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je aj dôvodné, preto bolo potrebné rozsudok odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 a 2 CSP) a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

18. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon

pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

19. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

20. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces. Takýto nesprávny procesný postup súdu môže spočívať predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

21. Súčasťou práva na spravodlivý proces je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia (pozri rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 559/2018, sp. zn. III. ÚS 47/2019, alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/140/2019, sp. zn. 4Cdo/120/2019 a pod.) a povinnosť konajúceho súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, 5Cdo/57/2019) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

22. V danom prípade videla dovolateľka naplnenie uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP v tom, že odvolací súd sa v napadnutom rozsudku nevysporiadal s namietanými vadami a argumentáciou, ktoré boli obsahom jej stanoviska z 03. 08.2020, prijal záver, že vo výroku rozsudku uvedené zmluvné ustanovenia sú neprijateľné z rovnakého dôvodu ako sú neplatné v zmysle § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, čo je nedostatočne odôvodnené a vo svojom rozsudku odkazuje na nesprávne ustanovenie Občianskeho zákonníka, pričom svoj záver reálne neodôvodnil žiadnym ustanovením pozitívneho práva. Za porušenie práva žalovanej na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP žalovaná označila aj postup odvolacieho súdu v prípade posudzovania neplatnosti a neprijateľnosti čl. 4.6 zmluvy o úvere. Vo vzťahu k posúdeniu čl. 4.6 zmluvy o úvere ako neprijateľnej zmluvnej podmienky odvolací súd poukázal na záver o netransparentnosti tejto zmluvnej podmienky v zmysle nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 111/2023, v dôsledku ktorej sa vyhol skutkovému a právnomu posúdeniu, na ktoré ho zaviazal dovolací súd v uznesení sp. zn. 4Cdo/141/2020.

23. Dovolací súd v súvislosti s uvedenými dovolacími námietkami žalovanej uvádza, že podanie žalovanej z 03. 08. 2020 nebolo odvolaním proti rozsudku súdu prvej inštancie, ani jej vyjadrením k

odvolaniu žalobcov proti rozsudku súdu prvej inštancie a nebolo ani vyjadrením k možnému použitiu doteraz neaplikovaných zákonných ustanovení po poučení odvolacím súdom podľa § 382 CSP. Z obsahu spisu vyplýva, že na výzvu odvolacieho súdu v zmysle § 382 CSP svoje právo vyjadriť sa k možnému použitiu doteraz neaplikovaných ustanovení využila len žalovaná, a to podaním zo 06. 03. 2018. Odvolací súd následne toto vyjadrenie žalovanej doručil žalobcom a tí naň zareagovali podaním z 09. 04. 2018, ktoré následne bolo elektronicky zaslané žalovanej. Vyjadrenie žalovanej k možnému použitiu doteraz neaplikovaných právnych predpisov zo 06. 03. 2018 a následné protivyjadrenie žalobcov z 09. 04. 2018 sa z podstatnej časti netýkali ani tak samotného predmetu výzvy odvolacieho súdu k možnému použitiu doteraz neaplikovaných ustanovení Občianskeho zákonníka, čiže právnej otázky zákonnej možnosti určenia nielen neplatnosti, ale aj neprijateľnosti zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách uzavretých pred 01. marcom 2010 (t.j. pred prijatím zákona č. 575/2009 Z.z.) vo výroku rozsudku, ku ktorej výzva odvolacieho súdu v zmysle § 382 CSP smerovala, ale otázky, či žalobou napadnuté ustanovenie bodu 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru obstojí v teste neprijateľnosti, a teda či je platné alebo nie.

24. Z obsahu spisu ďalej vyplynulo, že protivyjadrenie žalobcov z 09. 04. 2018 bolo opätovne zaslané na vyjadrenie žalovanej (v zmysle nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 26. mája 2020 sp. zn. II. ÚS 43/2020), a to dovolacím súdom v konaní o dovolaní žalovanej v tejto veci vedenom pod sp. zn. 4Cdo/1421/2020. Žalovaná následne dovolaciemu súdu elektronicky doručila svoje stanovisko z 03. 08. 2020 k vyjadreniu žalobcov z 09. 04. 2018, v ktorom reagovala na obsah tohto vyjadrenia žalobcov vlastnou právnou argumentáciou. Tak ako predchádzajúce vyjadrenia strán po výzve odvolacieho súdu podľa § 382 CSP (viď. vyššie) ani tu obsahom podania žalovanej nebola argumentácia k možnému použitiu doteraz neaplikovaných ustanovení Občianskeho zákonníka, čiže právnej otázky zákonnej možnosti určenia nielen neplatnosti, ale aj neprijateľnosti zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách uzavretých pred 01. marcom 2010 (t.j. pred prijatím zákona č. 575/2009 Z.z.) vo výroku rozsudku, ku ktorej výzva odvolacieho súdu v zmysle § 382 CSP smerovala, ale otázky, či žalobou napadnuté ustanovenie bodu 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru obstojí v teste neprijateľnosti, a teda či je platné alebo nie.

25. Podľa dovolacieho súdu nie je porušením procesných práv dovolateľky procesný postup odvolacieho súdu, ktorý sa nevyjadril a nevyšporiadal s namietanými vadami a argumentáciou, ktoré boli obsahom jej stanoviska z 03. 08. 2020, keď tieto nesúviseli s možným použitím doteraz neaplikovaných ustanovení Občianskeho zákonníka (na ktoré vyjadrenie boli strany sporu odvolacím súdom vyzvané) a týkali sa právnych otázok, ktoré mala žalovaná možnosť namietat' a argumentovať k nim vo svojom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, prípadne vo vyjadrení k odvolaniu protistrany.

26. Dovolací súd nesúhlasí ani s tvrdením dovolateľky, že odvolací súd porušil jej právo na spravodlivý proces pri posudzovaní neplatnosti a neprijateľnosti čl. 4.6 zmluvy o úvere, keď svoje závery riadne neodôvodnil a poukázal len na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 111/2023. K tomu dovolací súd uvádza, že z obsahu odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu (bodu 44.) vyplýva, že uvedenú zmluvnú podmienku odvolací súd neposudzoval z hľadiska samotnej prípustnosti možnosti jednostrannej zmeny úrokov úveru zo strany dodávateľa ale z hľadiska jasného, zrozumiteľného a určitého zadefinovania kritérií v takejto zmluvnej podmienke, za ktorých môže k jednostrannej zmene úrokov dovolateľ pristúpiť. V zmluvnej podmienke zadefinovaný dôvod jednostrannej zmeny úrokov - zmena miery rizika klientov, nepovažoval odvolací súd za dostatočne určité kritérium, ktoré jasne a zrozumiteľne pre spotrebiteľa objasňuje okolnosti, za ktorých môže dôjsť k zmene dôležitej zmluvnej podmienky - výšky úrokov. Dovolací súd má za to, že z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu je tak celkom zrejmé, prečo odvolací súd posúdil predmetnú zmluvnú podmienku ako neprijateľnú z dôvodu jej neurčitosti, pričom odvolací súd na podporu svojich záverov poukázal aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 15. júna 2023 sp. zn. III. ÚS 111/2023, z ktorého rozhodujúce závery citoval. Dovolateľka tak neopodstatnene namieta, že jej odvolací súd nedostatočným odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

27. K uvedenému možno ešte doplniť, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľky, ale len to, že ho neodôvodnil objektívnym uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad.

28. Na druhej strane musí dovolací súd po preskúmaní veci súhlasiť s námietkou dovolateľky, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené pokiaľ ide o jeho závery o neprijateľnosti vo výroku jeho rozsudku uvedených zmluvných podmienok.

29. Odvolací súd napadnutým rozsudkom okrem iného zmenil rozsudok súdu prvej inštancie o zamietnutí žalobného návrhu o určenie jednotlivých zmluvných ustanovení ako neprijateľných zmluvných podmienok tak, že určil že ustanovenia zmluvy 11.1.1 v spojení s ustanoveniami 11.1.1.1, 11.1.1.2, 11.1.1.4, ustanovenia zmluvy 11.1.2, ustanovenia zmluvy 11.4.1 v spojení s ustanoveniami 11.4.1.1, 11.4.1.3, 11.4.1.5, 11.4.1.8, 11.4.1.9, 11.4.1.12, 11.4.1.16, ustanovenia 9.2.1 v spojení s ustanoveniami 9.2.1.1, 9.2.1.2, 9.2.1.4, 9.2.1.5, 9.2.1.6, 9.2.1.7, 9.2.1.8, 9.2.1.9 a ustanovenie 9.2.2 sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Na odôvodnenie tohto rozhodnutia odvolací súd uviedol len toľko (bod 43. odôvodnenia jeho rozsudku), že dôvody, pre ktoré súd prvej inštancie rozhodol o neplatnosti týchto jednotlivých zmluvných ustanovení pre ich rozpor s dobrými mravmi sú zároveň dôvodmi aj pre vyslovenie neprijateľnosti týchto zmluvných podmienok v zmysle § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, pretože spôsobujú značnú nerovnováhu medzi žalobcami ako spotrebiteľmi a žalovaným ako dodávateľom.

30. Ak dovolací súd pominie, že odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia odkazuje na zákonné ustanovenia § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktoré nepojednáva o neprijateľnosti zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách ale stanovuje vyvrátiteľnú právnu domnienku, že zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané (ktoré označenie aplikovaného zákonného ustanovenia môže byť len zrejmomou chybou v písaní - poznámka dovolacieho súdu), skutočnosťou je, že odôvodnenie záveru odvolacieho súdu o neprijateľnosti zmluvných podmienok je absolútne nedostatočné. Odvolací súd zamieňa, resp. stotožňuje kritériá neprijateľnosti zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách s kritériami rozporu právneho úkonu s dobrými mravmi, hoci ide o dva odlišné, aj keď súvisiace, právne inštitúty.

31. Dobré mravy sú objektívna kategória, vo všeobecnosti sú vykladané ako súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú istú nemennosť, majú vystihovať určité podstatné historické tendencie, tvoria základ fundamentálneho hodnotového poriadku a sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti (pozri napríklad IV. ÚS 55/2011). Nesúladosť s dobrými mravmi vyjadruje určitý spôsob konania, ktoré je objektívne, všeobecne a ustálené hodnotiteľné ako konanie, ktoré odporuje zásadným spoločenským konvenciám, morálnym a etickým princípom (napr. zásade slušnosti, poctivosti, čestnosti, férovosti, tolerancie, vzájomnej úcty a dôvery), pričom zákonodarca ho postihuje sankciou absolútnej neplatnosti právneho úkonu (§ 39 Občianskeho zákonníka).

32. Na druhej strane právny inštitút neprijateľnosti zmluvnej podmienky sa týka len záväzkových vzťahov medzi spotrebiteľom a obchodníkom. Zmluvy medzi nimi nesmú obsahovať neprijateľné zmluvné podmienky, čo sú zmluvné ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Tento právny inštitút vychádza zo zásady ochrany spotrebiteľa ako tzv. slabšej zmluvnej strany a neprípustnosti zneužívania postavenia obchodníka ako tzv. silnej zmluvnej strany, oproti ktorej sa spotrebiteľ nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah (pozri napríklad rozsudky Súdneho dvora zo 04. 06. 2009 vo veci C-243/08 (Pannon GSM), EU:C:2009:350, b. 22 a zo 17. 05. 2018 vo veci C-147/16 (Karel de Grote - Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen), EU:C:2018:320, b. 26).

33. Uvedené dva právne inštitúty, dobré mravy a neprijateľné zmluvné podmienky, spolu úzko súvisia

ale nie sú totožné. Pokiaľ je zmluvná podmienka spotrebiteľskej zmluvy v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany (teda je neprijateľná), niet pochybnosti o tom, že sa prieči dobrým mravom, pretože ide o zneužitie postavenia silnejšieho na úkor slabšieho subjektu, čo sa prieči zásade slušnosti, poctivosti, čestnosti, férovosti, teda dobrým mravom ako morálnym a etickým princípom ustálené zdieľanými rozhodujúcou časťou spoločnosti. Opačne to však bezvýhradne neplatí. Nie každé zmluvné ustanovenie spotrebiteľskej zmluvy, inak odporujúce dobrým mravom, možno charakterizovať ako neprijateľnú zmluvnú podmienku. To totiž vyžaduje splnenie osobitného kritéria, totiž, že zmluvná podmienka spôsobuje hrubý nepomer/značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Príklady uvedenej odlišnosti možno nájsť napríklad práve v ustanoveniach § 53 Občianskeho zákonníka o neprijateľných zmluvných podmienkach. V zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemôžu byť za neprijateľné zmluvné podmienky označené tie zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia, primeranosti ceny alebo ak ide o zmluvné podmienky individuálne dojednané. To však neznamená, že takéto zmluvné podmienky by nemohli byť za určitých okolností posúdené ako rozporné s dobrými mravmi. Alebo podľa § 53 ods. 15 Občianskeho zákonníka ustanovenia § 53 ods. 4 písm. g) a i) o neprijateľných podmienkach (ide o zmluvné ustanovenia, ktoré (g) oprávňujú obchodníka, aby bez dôvodov hodných osobitného zreteľa vypovedal zmluvu uzatvorenú na dobu neurčitú bez primeranej výpovednej lehoty, (i) umožňujú obchodníkovi jednostranne zmeniť zmluvné podmienky bez dôvodu dohodnutého v zmluve), sa nepoužijú na spotrebiteľskú zmluvu, ktorej predmetom je obchod s prevoditeľnými cennými papiermi, finančnými nástrojmi a inými produktmi alebo službami, kde je cena závislá od pohybu kurzov a indexov na regulovanom trhu alebo od trhovej sadzby, na ktoré obchodník nemá vplyv, spotrebiteľskú zmluvu, ktorej predmetom je nákup cudzej meny alebo predaj cudzej meny, cestovných šekov alebo medzinárodné peňažné príkazy vystavené v cudzej mene. Nie je pritom opäť vylúčené, že takéto zmluvné ustanovenia v takýchto zmluvách budú za určitých okolností posúdené ako rozporné s dobrými mravmi, hoci ich posúdenie ako neprijateľných zmluvných podmienok je vylúčené.

3 4. Uvedená odlišnosť inštitútov dobrých mravov a neprijateľných zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách vyžaduje, aby súd konajúci o žalobe na určenie určitého zmluvného dojednaní ako neprijateľnej zmluvnej podmienky vykonal test neprijateľnosti a vysporiadal sa s jeho kritériami (pozri III. ÚS 31/2023), ktorými sú kritériá jasnosti, zrozumiteľnosti, primeranosti, dobrej viery, existencia značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán na škodu spotrebiteľa, ako aj explicitne normované ďalšie kritériá (§ 53 ods. 13 Občianskeho zákonníka - povaha tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená, všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy v dobe uzatvorenia zmluvy a všetky ostatné podmienky zmluvy alebo iná zmluva, od ktorej závisí).

3 5. Takýmto spôsobom odvolací súd, ktorý zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a určil tam špecifikované zmluvné podmienky v úverovej zmluve medzi stranami sporu za neprijateľné nepostupoval. Odôvodnenie tohto svojho rozhodnutia obmedzil na konštatovanie, že dôvody, pre ktoré súd prvej inštancie rozhodol o neplatnosti týchto jednotlivých zmluvných ustanovení pre rozpor s dobrými mravmi sú zároveň dôvodmi aj pre vyslovenie neprijateľnosti týchto zmluvných podmienok v zmysle § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, čo je vzhľadom na vyššie uvedené úplne nedostatočné. V tejto časti je teda rozhodnutie odvolacieho súdu zjavne neodôvodnené a týmto nesprávnym procesným postupom odvolací súd znemožnil žalovanej realizáciu jej procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces.

36. Dovolací súd tak uzatvára, že dovolanie žalovanej je prípustné a zároveň dôvodné v časti smerujúcej proti rozsudku odvolacieho súdu vo výroku, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok prvoinštančného súdu v jeho zamietavej časti a určil neprijateľnosť zmluvných podmienok v ustanoveniach zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29. 09. 2005 čl. 11.1.1 v spojení s čl. 11.1.1.1, 11.1.1.2, 11.1.1.4, čl. 11.1.2, čl. 11.4.1 v spojení s čl. 11.4.1.1, 11.4.1.3, 11.4.1.5, 11.4.1.8, 11.4.1.9, 11.4.1.12, 11.4.1.16, čl. 9.2.1 v spojení s čl. 9.2.1.1, 9.2.1.2, 9.2.1.4, 9.2.1.5, 9.2.1.6, 9.2.1.7, 9.2.1.8, 9.2.1.9 a čl. 9.2.2 sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Z tohto dôvodu dovolací súd v tejto časti rozsudok odvolacieho súdu spolu so súvisiacim výrokom o náhrade trov konania zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec v rozsahu zrušenia vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP). V ďalšom konaní je odvolací súd

viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

37. Vzhľadom na zmätočnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v uvedenom výroku o zmene rozsudku prvoinštančného súdu a určení neprijateľnosti zmluvných podmienok dovolací súd nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie žalovanej týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia, od ktorého záviselo uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu o zmene prvoinštančného rozsudku (uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP). Postupoval tak v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (napríklad 1Cdo/166/2017, 1Cdo/128/2023).

38. Pokiaľ žalovaná smerovala svoje dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu aj do výroku o potvrdení rozsudku prvoinštančného súdu vo výroku, ktorým súd rozhodol o určení neplatnosti jednotlivých ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29. 09. 2005 a do výroku o zmene zamietavého výroku rozsudku okresného súdu v časti, v ktorej odvolací súd určil, že ustanovenie 4.6 je neprijateľnou podmienkou a je neplatné, tu dovolací súd zistil (ako je vyššie odôvodnené), že nebol naplnený dovolateľkou uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, jej dovolanie tak v tejto časti smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, a z tohto dôvodu preto dovolací súd dovolanie žalovanej v tejto časti odmietol ako neprípustné (§ 447 písm. c) CSP).

39. O náhrade trov dovolacieho konania a náhrade trov pôvodného konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 453 ods. 3 CSP).

40. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.